

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDŰS NÁNDOR

Felolós szerkesztő MARÓT SÁNDOR

Dr Jacob József válasza a „Nagyvárad”-nak

A „Nagyvárad” egyik legutóbbi száma foglalkozott dr Jacob Józsefnek „A kisebbségek kérdése és a Magyar Szövetség” című közjogi munkájával. Jacob József most reflektál erre a cikkre és a „Triebuna” legutóbbi számában a következőket írja:

„Kétségtelen, hogy egy kérdést különböző oldalról és szempontokból nézhetünk és méltathatunk. Világos és természetes tehát, hogy egy kérdést, különösen egy államproblémát, amilyen a mi nemzeti államunkban a kisebbségek problémája, ha helyesen és tévedés nélkül akarjuk méltatni, akkor azt minden oldalról és szempontból részletesen és szigorú bírálatnak kell alávetni, hogy az teljesen világosan álljon előttünk.

En „A kisebbségek kérdése és a Magyar Szövetség” címen munkámban az etnikai, nyelvi és vallási kisebbségek problémáját objektív és részletes méltatásnak vettem alá. De kizárólag és szigorúan csak a pozitív közjogi szempontjából, azzal a határozott céllal, hogy ezt a kérdést csak ebből a szempontból világítsam meg és nem mint pártkérdést, hanem mint egy államkérdést minden politikai tendencia nélkül megmutassam. Ezzel a kérdéssel „de lege lata” és nem „de lege ferenda” foglalkoztam, azon a téren mozogva, amelyet a Magyar Szövetség reprezentánsai maguknak kijelöltek.

Közjogi vizsgálódásaim eredményeképpen a következőket szögeztem le:

1. A kisebbségek nem közjogi alanyok.
2. A kisebbségek a közjog előtt annak szempontjaiból nem nemzetek.
3. A kisebbségek nem államalkotó tényezők.
4. A kisebbségeknek joguk van politikai pártot, vagy pártokat alakítani. A nemzetiségek ezen jogát a régi Magyarországból kétségsbe vonták.
5. A kisebbségeknek nincs joguk arra, — mert semmiféle most érvényben levő jogforrásból nem vezethető le az a jog, — hogy mint közjogi alanyok szervezkedjenek. És következésképp a Magyar Szövetség, mint közjogi szervezet minden törvényes alapot nélkülöz.

Ezen öt „igazságot” a modern közjogi tudomány elfogadta, sőt a politikai tudomány és a gyakorlati politika axiomái is. Ebben a tekintetben elsősorban a magyar közjogi művelőire és a politikai tudománynak magyar reprezentánsaira hivatkozhatok. De példát mutatnak a magyar gyakorlati politika képviselői, elsősorban Jászai Oszkár munkái.

Ez a válaszom ahoz a bírálatához, amelyre a „Nagyvárad” méltatta fentemlített dolgozatomat. Megjegyzem még, hogy a legrövidebb időn belül a nyilvánosság előtt megjelentetem a második munkámat, mely a kisebbségi kérdéssel a politikai tudomány és a gyakorlati politika

szempontjából foglalkozik. Ebből a munkából ki fog tűnni, hogy a „Nagyvárad” az általam felhozott jogi érvek és következtetések megdöntésére nem egyszer tevőlegesen alkalmazott és a gyakorlati politikai érveit hozza fel.

Addig is béke valánk.

Jacob József.

Készen van az új lakástörvény

Két évvel hosszabbítja meg a bérleteket

Bukarestből jelentik, hogy Marzescu igazságügyi miniszter elkészült az új lakbérleti törvénytervezettel, amelyet még a hét végéig a parlamentnek be is nyújt.

Az új törvény legfontosabb intézkedése, hogy senkit sem lehet — bírói ítélet nélkül — kilakoltatni és arányt állapítanak meg és a házbért a lakók jövedelme után állapítják meg.

Az új tervezet két évvel 1926. április 23-ig hosszabbítja meg a lakbérleti szerződéseket. Kilakoltatási joga kizárólag az államnak megvénnek és községeknek van. Joga van kilakoltatást kérni azon háztulajdonosnak, aki hadirokkant, hadiözvegy, vagy árva, ha a háza az egyedüli jövedelmi forrása.

Az új törvény megállapítja a kilakoltatási formát és az arányt, amellyel fel-

emelik a bérlő által fizetendő lakbért, jövedelme arányában.

Az „Indrumarea” értesítése szerint a lakbér alapjául az 1916. évi házbért veszik. Ehhez vesznek egy szorzószámot. A szorzószám 4 és 25 között változik. A köztisztviselő az 1916. évi bér négyszeresét fizeti. A nagykereskedő a huszonötszörösét. A kulcs foglalkozás szerint változik.

Az üzletek részére egy évi átmeneti időt engedélyeznek. A házbér az 1916. évi bér huszonötszöröséig emelkedhet, de nem lehet kevesebb mint az 1923. évi bér.

A törvénytervezet külön bíróságot alakít a lakástörvény vitás kérdéseinek rendezésére. Ennek a bíróságnak az ügykezelése nagyon egyszerű lesz, úgy, hogy minden ügyet a legrövidebb idő alatt elintézzék.

Törökország annektálja Kaukázust?

Trockij beteg

A bukaresti „Presă” című lap értesítése szerint Kemál pasa úgy akarja kárpótolni magát elvesztett tartományaiért, hogy most kihasználva a szovjet gyengeségét, annektálja Kaukázust.

Tekintettel azonban arra, hogy Törökországnak nincs megfelelő fegyveres ereje, a kaukázusi csapatok parancsnokát igértekkel akarta rávenni, hogy csatlakozzék Törökországhoz. Erről ezek hallani sem akarnak, de segítenek a török sereget a szovjetek ellen, ha azok biztosítanak Kaukázus függetlenségét.

A tárgyalások tartanak és mindkét részről reménylik a meg egyezést.

Ugyanezen lap értesítése szerint Lengyelország szigorú katonai intézkedéseket tett, hogy határait egy esetleges orosz ellenforradalom, vagy bármilyen katonai akció esetén megvéddesse.

Egy sukum-kalei távirat azt jelenti, hogy Trockij súlyos beteg és ott ápolják. Az arnoszi jelentés szerint Trockijon az általános elgyengülés, valamint szívdarabok mutatkoznak. Orvosainak véleménye szerint 2—3 hónapi gondos ápolásra van szüksége, hogy egészsége helyreálljon. Ezért költöztették Sukum-Kaleába, amely csendes kis faluban kitűnő és portmentes hegyilevegő van.

Ezzel a híradással szemben Moszkvából azt jelentik a Radornak, hogy Trockij hadügyi népbiztost, amikor testőrségével az utcán haladt, három revolveres merénylet megátadta. A merénylők és Trockij testőrei között harc fejlődött ki, melynek — az eddigi hírek szerint — három halottja van.

Az angol munkás-kormány nem foglalkozik a békeszerződések revíziójával

Londonból jelentik: Az alsóház mai ülésén Macdonald kijelentette, hogy a kormány nem tett semmiféle olyan nyilatkozatot, mint amelyet Hendersonnak tulajdonítanak. Henderson belügyminiszter állítólag azt mondotta, hogy a békeszerződést és a Ruhr-kérdést nemcsak Franciaország és Anglia, hanem egész Európa szempontjából is revízió alá kell venni és módot kell találni a meg egyezésre.

A miniszterelnök megállapítja, hogy a kormány ilyen nyilatkozatot sohasem tett, ennél fogva Henderson ezt a kijelentését saját egyéni felelősségére tette. A kor-

mány álláspontja semmiben sem változott.

Rómából jelentik: A tengeri fegyverkezéseket korlátozó konferencia tegnap várattat mindent eredmény nélkül feloszlott. Spanyolország képviselője, miután a spanyol flotta növeléséről szóló javaslatát elvetették, szó nélkül otthagya a konferenciát. Utána Olaszország és a dél-amerikai államok távoztak el.

Londonból jelentik: Rakovszky, Szovjet-Oroszország képviselője tárgyalást folytatott nagy angol bankokkal egy harmincmillió fontos kölcsön ügyében. A bankok egyértelműleg kijelentették, hogy

csak az esetben hajlandók a kért kölcsönt megadni, ha Oroszország elismeri összes háborús, állami és magánadósságát Angliával szemben és feloldja a szovjetben lefoglalt angol tulajdonokat.

Rakovszky a szovjettől távirati felhatalmazást kapott, hogy a föltételt elfogadhatja.

Londonból jelentik: A Times vezércikkben üdvözlő a magyar újjáépítő terv sikerét és esetleg azokat a nehézségeket, melyek a nagy területvesztések folytán álltak elő. Anglia nagy bizalommal figyeli Magyarországi elismerést érdemlő munkáját, mellyel a teljes konszolidációt elérni törekedik.

A Morningpost és a Times Financial szintén hosszasan foglalkoznak a magyar pénzügyi helyzettel és elismerik, hogy a kormány erőyes rendszabályai sikeresek voltak.

Emelik az adóalapot

A pénzügyminisztérium munkái négy bizottság, mint már jeleztük, befejezték az idei adóalap megállapítását és az adó kivételét.

Tavaly, az új adótörvény 55. cikkében az adózó község arra ösztönöz, hogy az adóalapot felemelje azaz az indoklással, hogy több adó nem megfizetését a megmaradt 7 adószámmal megfelelő emelések szükségesek az államháztartás egyensúlyi céljából.

Bratianu Vintila adótörvénye műveléssel tudta előreírni a magasabb adóalap megállapítását. Látszólag arányosságot és progresszivitást állapít meg, de a gyakorlatban a tényleges jövedelmek felcsúsznak a befizetett tőkével s az is megemlék, hogy ékényesen nagyobb adóalapot állapítottak meg a bizottságok, mint a tényleges jövedelem, itt-ott pedig a kétszáz kötelezettséget s a leírásokat is az adóalaphoz csatolták.

Mikor a törvény életbe lépett, nem sejtették senki, hogy a városok tízfélé adót, vagy illetéket róhatnak ki az adózókra s a mérleget ez is lefele nyomta.

Az adóalapnak nevezett állampolgárok fizetnek vagy telenbezik, de befolyagunk abból, hogy a kivett adót valahogy kifizadják. Reméljük, hogy néhány évig számíthat az emelés s a kereskedelem és ipar hozzájárul a tökélyre. A most lefolyt két nap azonban világossá tette, hogy a pénzügyminiszter nem alszik s az adóemelés szándékát nem ismer.

minden bizottság emelte az adóalapot 20—50 százalékkal

azon rendelet alapján, amely szerint, ha az adózó nem tudja okmányokkal igazolni, hogy jövedelme nem emelkedett, vagy nem csökkent, az esetben az adóalap a viszonyokhoz képest felemelendő.

A pénzügyi szabályzatok alapján majdnem minden rétel felemelhető, jövedhet az évről egy kellene hangzani: ahol a kincstár be tudja igazolni, hogy az adózó jövedelme emelkedett, vagy nem csökkent, ott az adóalap felemelhető, vagy a régi adó marad továbbra is. Az adózóknak nehéz, szinte lehetetlen azt igazolni, hogy a jövedelme nem emelkedett, mert negatívumot nehezebb igazolni, mint azt, hogy emelkedett a jövedelem.

Nem szándékunk az adótörvény ellen hangolni az adókat, régen tulvagynak már azon, hogy a most adókat a legmagasabb polgári arányok szűke. Az adótörvény kiváló ember munkája, bizonyos szempontból a legmodernebb s kevés adóemelési kiváló alkotás. A végrehajtása ellen lehet azonban kifogás az adózó községeknek, mert a mai újabb emelés arra enged következtetni, hogy ezután minden évben emelkedni fog az adó s ez nem vigasztaló kárát a tőkére nevezve, amely prosperálni akar új és új vállalkozásokkal, befektetésekkel.

A jó adótörvénynek legfőbb kelleke pedig az, hogy ne zavarja az ipari és kereskedelmi vállalkozásokat, a tőke produktív munkáját, mert ezáltal rontja az ország gazdasági fellendülését.

(sz. d.)

* Brázy Kálogén fogkrémjét használja, hogy foga ragyogó fehér legyen. Mindenütt kapható.

Az idegen tőke helyzete

Olaszországban

Az olasz kormány legújabb intézkedései az idegen tőke beözönlése érdekében

Ira Baumann Sándor,
az Egyesült Bank és Takarékpénztár főtitkárja

Országunk gazdasági és pénzügyi problémái között nem keves fontosságot képvisel az idegen tőke beözönlése a kérdése, amelyről pro és contra napirenden vannak a viták. A közvélemény tökéletesen tisztában van a probléma jelentőségével, éppen ezért nem tartom érdektelennek ismertetni azokat az intézkedéseket, amelyeket az idegen tőke beözönlése érdekében az olasz kormány a legújabb időkben életbe léptetett. Kitérünk ezen intézkedésekből, hogy az idegen tőke beözönlése problémáját más országok kormányai is a kérdés fontosságának megfelelő gondossággal kezelik, sőt néhány ország — s közülük első sorban Olaszország — ezen a téren, kedvező értelemben, már előrelépésekkel haladt előre. Az Olaszországban a legújabb időkben életbe léptetett kormányintézkedések mind a külföldi tőke beözönlése előmozdítását célozzák.

Ezek a törvények megengedik bármely ország polgárainak és bármely idegen társaságnak, hogy Olaszországban kereskedjék, javakat vásároljanak, vállalkozásokat nyisson éppen úgy, mint bármely olasz állampolgár, vagy bármely olasz társaság. Az a tény, hogy a vállalkozó idegen állampolgár, nem köteles semmiféle külön meghatalmazás elnyerésére, nincs semmilyen formalitásokhoz kötve, kivéve abban a néhány esetben, ha bankok, biztosítási és szállítási vállalatok nyitására van szó.

Az olasz adóügyi intézkedéseket ugyanazon elv vezérli: az adó törvények nem tesznek semmiféle különbséget olaszok és idegenek között és az idegenek által Olaszországban birt. javak a teljesen ugyanolyan adózás alá vetik, mint az olasz állampolgárok javait.

Az olasz adóügyi törvényhozást mindenkor esen élvek vezették, még azon pillanatokban is, amikor a budget segélyforrásainak hiánya a legjobban éreztető volt. Azóta az olasz pénzügyi politika állandóan összhangban maradt az adóügyi rendelkezésekkel és különösen a külföldi tőkét illetőleg állandó és biztos tendenciát mutat oly értelemben, hogy a külföldi tőkének az országba való beözönlést előmozdítja.

Ezen elv szolgálja az a tény is, hogy az olasz kormány 1922 november 10. i. dekretumával eltörölte azon régebbi rendelkezést, hogy a részvények a tulajdonos nevére legyenek kiállítva, amely rendelkezés annak idején a közvéleményt aggodalommal töltötte el, de amelyet valójában sohasem hajtottak végre.

Megemlítem még az 1922. december 18. i. királyi dekretumot, amely főként az adózás alól néhány olyan kölcsöntörvényt, amelyeket részvénytársaságok, valamint olasz provinciák és községek külföldön helyeztek el. Ezen rendelkezés következménye az, hogy ezen kölcsönök idegen tulajdonosi kedvezőbb helyzetbe kerülnek, amennyiben ezen intézkedés a kölcsönök után fizetett kamatok emelkedését vonja maga után.

A harmadik fontos rendelkezés az 1923. augusztus 20. i. királyi dekretum, amely eltörli az elmúlt év július 9. i. kezdődőleg az örökösödési adót minden olyan esetben, amikor az elhunyt következő rokonairól van szó:

- a) szülők,
- b) közvetlen rokonok,
- c) fiúvérék és nővérek,
- d) nagybátyák, nagynénák és unokatestvérek,
- e) az elhunyt fiúvéreinek vagy nővéreinek leszármazottjai.

Ezen dispoziciók az idegenekre is alkalmazandók ugyanígy, hogy egy fötörözni vagy bármilyen más aktív vagyon idegen tulajdonosának elhunyt esetében, ha ez a folyószámla, vagy más vagyon valamely olasz intézetnél maradna fenn, az örökösök ezen vagyon fölött szabadon dispoziálhatnak anélkül, hogy bármilyen örökösödési adót kellene leróniuk, amennyiben természetesen a fenti rokonai kapcsolatokról van szó.

A felsorolt fontosabb intézkedéseken kívül egész sor kisebb intézkedés biztosítja még az idegenek Olaszországban lévő érdekeltségeit, amely intézkedéseket a nemzetközi pénzügyi körök a legnagyobb mértékben értékelni tudják.

Nincs kétélű az iránt, hogy a külföldi tőke részére biztosított kedvezményeket ki is fogja használni és ezen intézkedések a külföldi tőkének Olaszországba való özönlését elő fogják mozdítani. Ennek a tőkebeözönlésnek az ország gazdasági fejlődésére való hatását pedig lehetetlen feleltetni!

Az ősszel megkezdhetik a tisztviselő és munkáslakások építését

Az agrártörvény, amely a földes kisajátítását elrendelke, megengedte, hogy a városok körül megmaradó földesket olyan helyeken, ahol lakásosság van s építkezések szükségesek, az erre megalkotott bizottságok tisztviselői és munkások számára házépítés céljából kiosztathatják.

A törvény eme kedvezményét Nagyvárad is ki akarta használni s a Kommandáns-rete, körről 140 holdnyi földet jelölve ki kiskasásokat. Megalkotott a három bizottság, amely az igényjogosultak s a földesek tekintetében dönt, az elsőfokú a városvezetés Bucico Coriolan dé polgármester elnöklésével, a járásbírósgon a másodfokú elnöke Bajor Antal tablórról s a törvényesében, ahol Georgescu Valcea bíró az elnök.

Az igényjogosultak jelentéseire felhívást tett közé az elsőfokú bizottság s közel kétezer kishivatának, alkalmazottak és munkás sietet az igényjogosultak névjegyzékébe magát felvetetni. Ezzel a városvezetés az eljárás befejeződött volna, de egy váratlan körülmény a kisajátítás további menetét megakasztotta.

A város műszaki hivatala a parcellázás térképét elkészítette egy a Kommandáns-rete, mint az Ősi földi levő szabadelvekre és a Váradi-utcai földi földre. Egy-egy telek az igények szerint 6—800 négyszékméterből állnak, amelyből 2—400 négyszékméteren építke a ház a többi udvar és kert lenne. A műszaki hivatal azonban felvetette a kérdést, amely nélkül nem oldható meg a parcellázás s a kiskasások ügye. Arról van szó, hogy ott, a város forgalmi útjai mellett, nem alakultak egy laú a földbeépített kis hássakkal, amelyek ne csatornázással, se világítással nem lenneek ellátva s így a kiosztott területen saros utcáj, csatornázatlan egészszege vezetékes városrész keletkezne, ha csupán így adnak át a területet az igényjogosultaknak, amint ma van.

Nem is lehetett szó építkezéssel addig, míg a területet nem csatornázással, és és a szennyviz levezetéssel nem gondoskodnak s a villanyvilágítást be nem vezetik. Ennek megvalósítása azonban közel félmillióba kerülne, aminek leterjesztése ugyancsak megdrágítaná a házak árát. Ma egy kétszobás lakás felépítése 150—200 ezer lejba kerül, a városi csatornázás, villany, járdakészítés és kövezés pedig a kiadásokat megkétszerezte. Ezért akadt meg az eljárás az elsőfokon az érdekeltek sürgétési dacára is de a városnak viszont számot kell vetni a nélkülözhetetlen munkálatokkal s a telektulajdonosokra kivethető költségekkel.

Er a munkát most áll befejezés alatt. Ezenkívül meg egy kérdés volt tisztázatlan, az, hogy miután a telek egyrésze Őséhez tartozik s így ezekre a nagyváradai bizottság hatásköre nem terjed ki, ugyazintén nem terjed ki a Vá-

Fatty mint nőgyűlölő

Burleszk 4 felvonásban
Dorian-filmszínház

A tizennegyedik vendég

Amerikai dráma 5 felvonásban
Dorian-filmszínház

JON JON

A SEJK

radszőlőshöz tartozó telkekre sem, intézkedni kell, hogy ne két, hanem egy bizottság intézze a kiosztandó telkek ügyét.

Dr Popovici Miklós prefektus vette kezébe a kérdést s a földművelésügyi miniszternél kieszákolta, hogy az összes területekre a nagyváradai bizottságok illetékesek intézkedni. Most csak azt kell megállapítani pontosan, mit fizet majd egy-egy tulajdonos a hásohelyért és a város által teljesítendő munkálatokért, hogy számot vehessen magával, akar-e építkezni vagy sem?

Az összeírást ezután a város felterjeszti a Bajor Antal táblabíró elnökséével működő bizottsághoz, amely megállapítja, hogy ki milyen területet kap házépítés céljaira.

Ez a része a kisajátításnak hamar lefolyik s nyárára már abban a helyzetben lesznek azok, akik a városban megmaradnak — mindenki úgy sem kaphat házhelyet — hogy építhetnek az átadott területen, mert utolsó fokban a nagyváradai törvényszéken működő bizottság dönt s ez hamarosan elintézi a felebb zseket.

Itt említjük meg, hogy a mai napon Tampeleán Dező vármegyei alispán s 23 társa kérelmet adtak be Nagyvárad város tanácsához, amelyben részükre Nagyvárad város területén házhelyeket kérnek.

Kezddék kilenc órákor a bírósági tárgyalásokat

A nagyváradai törvényszéken — felsőbb rendelet folytán — reggel 8 órára tűzik ki a perfelvételeket s a büntetőügyek tárgyalását. Még alig pitymallik, kint az utcán a villanylámpák még égnek, a folyosókban vizsont sötét van, az ember nem tudja, kibé botlik bele. Kellemetlen ez az új terminus ügyvédeknek, feleknek, bírálóknak és tisztviselőknek egyaránt.

Dr Turia Miklós kincstári ügyész most feliratot küldött Marzescu igazságügyminiszterhez s az összes kamarákhoz, hogy csatlakozzanak ahhoz a kérelemhez, hogy a régi 9 órai kitűzések állítsanak vissza.

Feiratában utal arra, hogy az időszámítást egy órával előre kellett tolni a régihez képest, ezenkívül a Bukarestből való 600 kilométeres távolság külön is egy órával viszi előre az időszámítást s így túlsórára kell felkelni az ügyvédeknek, a peres feleknek, a tanúnak. A korán kelő ember felferi álmából a gyermeket, akinek pihe-nésre van szüksége s nem is mehet az iskolába hamarabb, mint félkilenckor. A korán kelés villany- és petróleumfogyasztással jár, tehát megdrágítja az életet. A szegénysorsú kishivatalnokok egyrésze kora tavasztól kezdve kis gazdaságával van elfoglalva kora reggel, disznót eszt, kasát hízal s kis városi földjén dolgozik; mindezt a korai tárgyalások miatt nem teheti, pedig rá van utalva, viszont baksist nem fogad el, mert ez nem szokás nálunk.

A jól megindokolt felterjesztés kedvező hatását nem fogja elteveszteni a miniszternél.

Fátyol harisnyák

minden színben,

szővött divat keztyűk

junper selymek és pamutok

nagy választékban legolcsóbban,

Molnárnál

Boulevard Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 9. szám.

Esőernyőt

minden kivitelben készít

Rosenberg Testvérek Nagyvárad

Str. Nicolae Iorga (v. Zöldfa-utca) 8.

Behuzás gyorsan készü.

Sok-e a vízüzem háromszázezer lei kiosztott tantieme?

Nagy-Romániában nincs hasonló vízüzem — Köszeghy főmérnök nyilatkozata

A napokban került sor az üzemi tantiémek kiosztására s ez alkalommal jutott nyilvánosságra, hogy a vízüzem az elmúlt évben egymillió négyszázezer lei tiszta hasznát produkált. Kérdéses, hogy amikor egy alapításában altruista szándékú városi vállalat évi mérlege ilyen horribilis profittal zárul, nem-e lehetne az amúgy is túlterhelt közönségen a magas vízdíj százalékok csökkentésével könnyíteni.

Ezek az intenciók vezettek bennünket, amikor kérdést intéztünk Köszeghy főmérnökhöz, aki az összes városi üzemek igazgatóságában vezető szerepet tölt be s aki kérdésünkre érdekesen világított rá a tényleges helyzetre, melyet minden kommentár nélkül itt adunk:

— Az üzemek vezetése kettős könyvelés szerint történik. Két számlánk van: egy vagyon- és egy nyereség-vesztésszámla. Az egy millió négyszázezer lei kiadott hasznát tehát nem tekinthető készpénznek, mert jórészt anyagokban van, felszerelés és tüzelő kellékekben s csupán a másik része pénz, ami a helyi bankokban van elhelyezve. A folyó évi költségvetésben a múlt év terhére közel 700,000 lei van beállítva fedezetül. Ez a tiszta készpénz-maradvány. Az egymillió négyszázezer lei jövedelem nem tekinthető soknak, ha figyelembe vesszük azt, hogy a vízüzem 10 milliós költségvetéssel dolgozik. Ma az üzemek vezetése sokkal nehezebb, mint volt a rendes pénzügyi viszonyok között, mert ma az üzemek vezetését nem lehet törlesztéses kölcsönökre alapítani. Az üzemek nem bírnak a magas kamatokat s ennek következtében mindent készpénzzel kell fedezni. Köztudomású, hogy a vízvezeték kibővítésén dolgozunk: a kolozsvári centralénál két gépegységet állítottunk be s erre másfél milliós kiadásra van szükség. Ezekre fizettük ki már a múlt évben 500,000 leit, míg a többit az 1924-ik évben kell kifizetnünk.

— Látható tehát ebből, hogy az üzem múlt évi nyeresége a folyó kiadások fedezetül van beállítva s azt el is fogjuk költeni. Ez a pénzmaradvány tehát nem szolgálhat a vízdíj százalék kulcsának leszállítására. Redukálásról csak akkor lehet szó, ha a nyers házbérjövdelem nagyon lényegesen emelkedne az új lakbérleti törvény folytán.

Magassak-e a kiosztott tantiémek?

— Az igazgatóságnak, valamint a felügyelőbizottságnak és az üzemi személyzetnek a szabályrendelet 17-ik és 23-ik §-a értelmében joga van a 309.757 lei kiosztásához, mely a 10 milliós büdzsének alig 3%-a. Viszonylag tehát nagyon alacsony, ha figyelembe vesszük azt, hogy ez az egész összeg tízezer békebeli koronának sem felel meg, holott az összes anyagi üzemi szükségletek aranyparitáson kell megfizetni, sőt a szerelési anyagokat még sokkal drágábban. Ezzel szemben az üzemi személyzeti költségek sokban alatta maradnak a békebeli nivónak. Csak magam, — mint főmérnök — az üzemek technikai vezetéséért 10 ezer korona dotációt kaptam, ami ma 320 ezer leinek felel meg. Ma a főmérnöki honorárium az összes üzemeknél a békebeli összeg harmadrésze sincs. A többi tantiémek szintén olyan alacsonyak, hogy azoknál kevesebbet már nem is lehetett javaslatba hozni.

— Az üzemelésnek köszönheti Nagyvárad, hogy a vízüzemet saját erejéből így ki tudtuk fejleszteni és már a

nyáron annyi vizet fogunk tudni szolgáltatni, amennyi csak kell. Elmondhatjuk bátran, hogy ily teljesítőképességű vízüzem nemcsak Nagyromániában nincs, de messze földön sem található. A közönség tehát leszűrheti azt az eredményt, hogy az üzemek menetében nincs aggályra oka. Különösen ha hozzávesszük azt is, hogy míg a multban a vízüzem sohasem teljesítette a villamosmű követeléseit s villanyzárlata is a közönséget terhelte, ma a vízüzem villanyzárlata a legteljesebb mértékben rendezve van.

Sulyos vasuti szerencsétlenség Karánsebes mellett

Négy halott, négy sebesült

Karánsebesről jelentik: Tegnap borzalmas vasuti szerencsétlenség történt a karánsebesi állomás mellett. Az 1825. számú tehervonat, amelyet Armenisből indítottak el: a 450 kilométerjelzőnél összeütközött az 1126. számú tehervonattal, amelyet Slatina-Micáról irányítottak Armenisnek.

Mindkét vonat vezetője, Blaj Nicolai és Papic Árpád, valamint Ambrus Joan, az 1126. számú vonat vezetője és egy csendőrkáplár, aki ugyanezen vonaton podgyászkosijában utazott, meghaltak. Motoian Joan és Ivanescu Lazar fékezők, valamint Angelescu Jon fűtő sulyosan megsebesültek.

Mindkét vonat öt-öt kocsija tönkre zuhdott. Nyolc vagon kislott és mind a két mozdony erősen összeroncsolódott.

Tekintettel arra, hogy a vasutvonal is megrongálódott, a temesvár-bukaresti vonatok csak nagy késéssel közlekedhettek.

A vizsgálat megállapította, hogy az összeütközést Armenes állomásfőnökének és forgalmi tisztviselőjének vétke s nyelmsége idézte elő s ezért mindkettőt letartóztatták.

APOLLO mozgószínház

Szerda, csütörtök, péntek, szombat.

A sóhajok hidja

monumentális filmremekmű

II. befejező része

ANGOL

SZÖVETEINK

eredeti különlegességek a tavaszi idényre már

MEGÉRKEZTEK

SCHWARTZ ES ROSENFELD

uri szabók, Gofdu (Beöthy Ö.)-u. 29

Sz. Kocsis János és Fia

uri szabó céghez megérkeztek a tavasz angol divat szövetek. — Bu'evardul Regele Ferdinand (volt Rákóczi-ut) 4. sz. alatt

A párisi Operabál — és a francia tavaszi divat

Az Olimpiász diktálja a legújabb divatot

(Párisi levél.) Páris volt mindig az elegancia, a divat Mekka. Az öltözködést, a legújabb és leprásatos kreációkat a francia főváros diktálta mindenkoron egész Európának. Pórt és Paquin szalonjaiban születtek meg a legirányítók női tolették és Párisból indult ki világhódító útjára a féridivat is: kezdve a ruháktól — a cipőgombig. Amit Páris diktál, az az uti divat, a „grand elegant” bibliája és az élethódásnak, a stílusnak megfoghatatlan törvénye. Azonban a párisi divatnak, úgy az éjszakai, mint a teli és tavasznak, meg vannak a bizonyos inspiratív dátumai és eseményei. Az éjszakai divat ura ma például — a longi-chenape-i léversenyektől kezdve, míg a tavaszi divat irányító eseménye a párisi Operabál. A múlt hét végén zajlott le káprázatos fényben és pompában ez a bálók-bálja és káprázatos megvilágított és kivilágított párisi divat, koránt láncos, a nagyváradi Lebovits és Társaság báltagja néhány hete Párisban élt és tanulmányokat folytat az Egoles de Coupe-on, a szabászi akadémián és az alábbi érdekes párisi levélben — mit szerkesztőségünkbe küldött — számol be a szanaszós párisi tavaszi divatnak minden új fűzéséről és kreációjáról.

A párisi Operabál rendezett bál után a francia sajtó így nyilatkozott az új divatról:

Alkalma volt látni a külföldieknek, hogy Páris — mint minden téren — a divatnak középpontja és megközelíthetetlen irányítója. Ez az tény. A divatkirályok megfűrészt és érdekes tavaszi kreációival léptek a közhöz, olyan tavaszi divatot hoztak be, melyet mások gondolni sem mernek volna.

As új tavaszi férfidivat a sportöltözetek nyomon halad és ezzel az Olympiai játékokat akarja jellemezni. Mr. Hickel, aki az Autent-i léversenyek pályájában képviseli a férfidivatot, a kalap és sapka-készítéssel foglalkozik. Készenyarási, elől erősen lefeljött kalapot ajánl, mely az autózásnál és sportkirándulásoknál megvédi a szemet a szél és nap ellen. A sapka többé nem csak a „bon bourgeois” viselete, hanem univerzális jelentőséggel bír. A kalapban alig áll be változás, viszont az észrevehetőbb a kabát és mellényről.

A kabát négy egyszeres sebbe a múlt században urasági kockaként emelkedett. Széles felsőtesttel, viszont az alsó része teljesen kíméletlen és felvágva csinos a jó alakú férfiaknál. Kreálta Mr. Carrette, aki arról nevezetes, hogy Sessue Hayashi — a legismertebb japán filmsztár — ő az egy-egy, aki Monte Carlo játéktérképén sportöltözetben jelenik meg és szélesre tárva a kabátjától.

A kabát a testnek kellemes ártást és mozgásszabadságot biztosít. Párisi kisse bloushoz hasonlít, széles kihajlása és kis kivágása. Legfőbb, de igen érdekes tulajdonsága, hogy manzsettáján mindkét oldalán egy-egy nagy bomb van, melynek láncolata áthalad az ingujj gomblyukán és az ingujjat megfűrészt és állandó távolában tartja a kabátjától.

A cipőkben Mr. Hellstern — a Bizet cipőgyár művésze és nagyváradi iskolai tervezője hozott be először világra. Kise sötétzöld felcípő alacsony sarokkal, mely igen kényelmes a járásra. Mindemellett arisztokratikus elegancia a fűzéssel, apró garatúrával, ugynevezett „ringlik” nélkül. Másik forma ugyazóvalán négyzetes, mindemellett különösen érdekes és stílusos.

Az ing is nagyon fontos. Ezen a téren Mr. David, az Olympiai játékok egyik vezetője sportra gondolva a vasat, csikozott vasat ingeket vezetett be — régi orosz ingforma — melynek himnusz a román és bolgár kármásminták emlékeztet.

A legújabb színi kockás harisnya a divat, nagyon favorizálták a díszlet és halvány színűket.

A nyakkendő igen széles sötét színű, világos vasat csikozással, a vörös, viola és sárga színek dominálnak.

A szívesebben a zsebkendő kizárólag fehér színű, fekete és sárga betűk 3-4 cm-es nagy monogrammal.

A piléna gyöngéd rózsaszínű vagy crepe de shaw, színesével színesre kifestve csinos. A monogram jelentősége nem csak esztétikai, hanem a ruhák bizsike tulajdonságának a jelképezője is. Nagyjában ez a mai párisi férfidivat vázlata, mely az itteni divatkirályok jellege szerint hozza létre.

Korlátozzák Franciaországban az idegenek beözönlését

Párisból jelentik: Franciaországnak, de főleg a francia fővárosnak soba olyan nagy idegen-forgalma nem volt, mint a békekötés utáni években. Korábban Páris büszkélkedett azzal, hogy a világnak talán egyetlen más városában se fordult meg annyi idegen, mint a szajnaparti metropolis fényes boulevardjain, ma azonban a vasútársi konjunktúra seregű bevándorlók kezdenek úgy elsokasodni, hogy súlyos gazdasági válsággal fenyegetik a befogadó államot.

Legutóbb a párisi várostanács és prefektúra foglalkozott az ügygel s a tanácskozás eredménye, hogy a külföldi francia követségek utasítást kaptak a vizumkiadások szigorítására.

Március 1-től kezdődőleg az egyes francia követségek csak az esetben fogják véleményezni az útleveleket, ha Franciaország a kérelmezőknek külön beutazási engedélyt ad. Vonatkozik ez az új rendelet minden idegen állam polgáraira, még az esetben is, ha valamely szövetséges országból érkeznek is a fővárosba.

Francia Kiss Mihály ügye a magyar nemzetgyűlésen

Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlésen zajos jelenekre adott alkalmat az a tény, hogy Pikler szociáldemokrata képviselő állandó közbeszólásokkal bírálta Györfy László örnagy-hadbíró megatartását és a Tassi-féle tárgyaláson Francia Kiss Mihálytól való búcsuzását.

A megjegyzések következménye az lett, hogy Györfy örnagy szombat, a hadbírósg tárgyalótermében az újságíróknak és nyilatkozatban felelt, felszólítva Piklert, hogy ne a mentelmi jog biztos fedezékéből agyarkodjon felé. Pikler erre a vasárnapi szocialista népgyűlésen kritikáját megismételte, mire hétfőn lakásán egy alezredek és egy örnagy-hadbíró Györfy megbízásából provokálták. Pikler a párbajsegédeknek kijelentette, hogy elvi okokból nem párbajozik. Az alezredek azon kérdésére: hogyan hajlandó felülnék elégtételt adni, azt felelte, hogy a polgári bíróságnál.

Katonatiszt nem keresheti becsületét polgári hatóság előtt — felelte az alezredek — majd hozzátette, hogy miután a képviselő az elégtételadás megtagadta, Györfy más úton lesz kénytelen elégtételt szerezni magának.

Pikler mentelmi jogának megsértését bejelentette a nemzetgyűlésen és előadja Györfy hadbíróval támadt afférjának előzményeit. Kijelentette, hogy már magában a provokálás ténye is megsérti mentelmi jogát, annál inkább az alezredek párbajsegéd fenyegetése. Mikor a lovagias elégtétel adását megtagadta, az alezredek ugyanis e szókkal távozott:

— Felünk tudni fogja kötelességét!

Hozzáfüzi Pikler felszólalásához azt is, hogy már hivatalos tényezők állapították meg Francia-Kiss részvételét több büntényben. A szocialisták oldaláról zajos felkiáltások zúgnak fel:

— Tessék Györfy! azonnal elmozdítani! Nem maradhat a helyén tovább! Mért nem jelenti ki a miniszterelnök, hogy mi a fölfogása az ügyről?

A viharosan indult jelenet később lecsöndesedett és a gyűlés nyugodtabb hangon tárgyalta a folyó ügyeket, majd a mentelmi vitára tért át.

Esztorgályos szociáldemokrata megkövetta a házat legutóbbi szenvedélyes és sértő magatartásáért, miután azonban hasonló okból már nem első ízben állt a mentelmi bizottság előtt, a Ház határozatilag három egymásután következő ülésről kizárta.

Comunicat

al Partidului National Liberal din Judetul Bihor.

Se aduce la cunostinta publica ca in constatarea din 16 Februarie 1924 s'at pus bazile reorganizarii in Oradea-Mare a Partidului National Liberal si in consecinta sunt invitati toti Domnii membri a se prezenta cu incepere dela 1 Martie 1924, pentru a li se viza din nou cartea de membru ce are din trecut.

Asemenea dela aceea data se fac si noile inscrieri in partid, pentru care onorarii Domnii sunt rugati a se prezenta cu aotele in regula in fiecare zi la orele 18—20 la Goren Catolie odaia No. 10'11.

Comisiunea de Inscieri:
Partidul National Liberal
din Oradea-Mare.

Ertesítés

a Biharmegyei Nemzeti Liberális Párt részéről.

A Biharmegyei Nemzeti Liberális Párt értesíti a közönséget, hogy f. évi február hó 16-iki értekezletén a pártot újjászervezte. Kéretnek az összes tagok tagsági igazolványaikkal a láttaozás megújítása végett március 1-től kezdődőleg a párt irad helyiségében megjelenni sziveskedjenek.

Ugyancsak fenti napról kezdve a pártban új tagok felvételét is eszközlik s a belépni szándékozók kéretnek a szükséges aktákkal felszerelve naponta 18—20 (d. u. 6—8) órá között a Katholikus Kör 10/11. számú szobájában jelentkezni.

Nemzeti Liberális Párt Oradea-Mare felvételi bizottsága.

Kérem a tisztelt tolvaj!

Tegnap délután felkereste szerkesztőségünket Michael Phillips amerikai ur, akinok, mint tegnapi számunkban megírtuk — egy ismeretlen tolvaj elvitte levett kábitjait aranyórával, briliánsgyűrűvel mintegy 100.000 lei értékű tartalommal.

Michael Phillips annak megírására kért fel bennünket, hogy a lejártszódott kellemetlen esemény nem egészen felel meg cikkírónk kissé tréfás hangjának. Michael Phillips ur nem is New-yorkban lakik, hanem Koloradóban, ahol kétezásötven személyvel dolgozó börtöndzárva van. Tizenhat éves korában ment ki Amerikába s két esztendő tartózkodásra csupán azért tért vissza, hogy magával hozott öt gyermekének Nagyváradon intenzívebb vallási nevelést adjon.

— Arra kérem az urakat, — mondotta, — írják meg, hogy minden irás és ami a legkellemetlenebb, utlevél nélkül állók. Hét személyre szóló utlevél szintén kábitseben volt. Kérem a tolvajt, hogy amit elvitt már, tartsa meg, de legalább az utlevélem postán, vagy ahogy akarja, küldje vissza.

Meg vagyunk győződve, hogy a tolvajban lesz annyi betyárbecsület, hogy az utlevélet visszajuttatja. Azért a százezer leiert igazán megteheti ezt a kis szívességet egy idegen, amerikai urnak.

Uri fehérneműek

mért szerint

Róth M. Ulóda cégérel, Mária királyné-lér 3

Csak 14 napig!!

Fátyol harisnyák 110 Lei

garantált prima minőség, párja

Blumnál a Körösparton

UJDONSÁGOK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Strada Printul Carol (volt Szilágyi Dezső-utca) 6.
Kiadóhivatal: Sonnenfeld Adolf Részvénytársaság
Telefon 38.

Előfizetési díj helyben egész évre 480 lei, félre
240 lei, negyedévre 120 lei, egy óra 40 lei; vidéken
egész évre 600 lei, félre 300 lei, negyedévre 150 lei,
egy óra 50 lei.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal
és a Hegedűs Hírlapiroda, (Telefon 13—01.)

Farsangi napiár

Márc. 2.	Kath. Legényegylet táncestje, Kath. Körben
Márc. 2.	Velenzei ref. énekkar estje, Csarnokban
Márc. 4.	Gyermekbarát, Csarnokban.
Márc. 8.	Vasasbál. — Dénes Jenő conferál

BANK BÁL
március 1-én

* Goga Oktavián mandátuma. Bukarestből jelentik: A romanassi választás március 23-án lesz. A kormány Gogának nem állit ellenjelölést, aki így valószínűleg egyhangulag jut a mandátumhoz.

* Megváltozott a pesti menetrend. Budapestről táviratozza tudósítónk, hogy a nagyváradi-budapesti vonal menetrendjében változás állott be. A gyorsvonat reggel 7 óra 30 perckor és délután 3 óra 55 perckor, a személyvonat pedig reggel 6 óra 50 perckor és este 10 óra 40 perckor indul Biharkeresztes állomásra.

* Az Orvos-Egylet folyó hó 27-én (szerda) délután 6 órakor a Bábaképző tantermeiben szakülést tart. Tárgysorozat: Beteg bemutatások és referálások. Tartók: dr Costa R., dr Móricz E., dr Verzár I., dr Erczmann L.

* Cáfollják a bolgar forradalmat. Párisból jelentik: Az itteni bolgar követség megáfollja azt a hírt, hogy Bulgáriában kommunista forradalom tört volna ki.

* Eljegyzési hír. Franz Niesner és Lily Pérazzi jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

* Ügyvédjelöltek kurzusa. A nagyváradi ügyvédi kamara az ügyvédjelöltek továbbképzése céljából tanfolyamot létesített, amelynek előadói közé megnyerte dr Fildan Emil főügyészt, dr Ille Andor táblai tanácselnököt, Chetian Simon dr törvényszéki elnököt, dr Hoványi Gyula dékánt, dr Turla Miklós ügyészt. Ezideig két előadás volt. Most dr Kovács Árpád tart előadást a „Holtányságról” s a következő előadó lesz dr Turla Miklós egy aktuális jogi kérdéssel.

* Újabb földrendés Tokióban. Londonból jelentik: A Daily Herald értesítése szerint Tokióban a város és a tengerpart környékén újabb földrendés volt, amely jelentéktelenebb károkat okozott. A kétszázötven lakosú és a szabadba menekült, az idegen követségek elköltöztek a városból.

Azon töröm a fejem, kedves szerkesztő ur, amin a t. városi tanács elfelejtette törni a fejét. Meghozta a front-adót, de annak megfizetése egy olyan határozatot hozott, a mi olyan tág, hogy elvesz benne az igazság, a jogérzés és ahány háztulajdonos és lakó van, annyi nézeteltérésre ad alkalmat. Nevezetesen kimondja a t. tanács, hogy a frontadót a háztulajdonos a bérlők között szétoszthatja, vagyis közösen kötelesek megfizetni. De nem mondta meg, mi legyen az alapja a szétosztásnak. Mert azt csak nem kívánhatja a tanács sem, hogy az udvar mélyén egy szobában lakó szegény család annyit fizessen, mint az utcai négy szobás, nyolc ablakos uraság. Kétféle arányról lehet csak beszélni: 1. a házbérek után fizetendő aránylagosan, 2. mindenki annyit fizet, amekkora éppen az ő frontja. Vagyis, aki utcára lakik, az fizet annyit, ahány méter esik lakásából az utcára. És ha a háziur nem utcai lakó? Ha nem is ott lakik? Ki fizeti a kapuk, a kerítések frontját? És az udvaron lakók? Mind olyan kérdések, amik megoldandók, kedves szerkesztő ur, mert tessék csak elgondolni, hogy a háztulajdonosok legtöbbször a mostani általános rendelkezés mellett olyan elosztást csinál, hogy tótágast állt a corpus juris. De a háztulajdonosok még többjének nem kellemes, ha a lakóival összezörren és szeretne igazságos lenni, de maga sem óhajt megrövidülni; van neki elég fizetni valója. És százakról van szó, nagyon kicsi egy méter, a házfrontok sok méteresek. Sőt fontos most első ízben az igazságos, méltányos elosztás azért is, mert amennyire mi ismerjük a tanács bőkezűségét, számolni lehet, hogy ez a taksa nőni fog, ha rácsik a langyos nyári eső.

Alaposan meggondolandó tehát: hogyan osszák szét a háztulajdonosok a frontadót, kik között s milyen arányban. Arról ugyebár szó sem lehet, hogy a telekhez tartozó kerítések, kapuk, ablaktalan épületek, istállók, színek frontját a lakókkal fizetessék meg. Az ilyen utcai frontok csak a tulajdonos vagyoni értékét növelik, mert minél nagyobb az utcai front, annál értékesebb a telek. De mi köze ehhez a szobákban lakó, fedelet bérlő lakóknak? Marad tehát a bérlőknek kizáróan az általuk lakott rész, illetve utcai front. Most önként következik, hogy az emeletek lakói, akik a földszinti lakókkal egyformán élvezik az utcai szobák világosságát, kényelmét, szórakoztatását, disztétikát — feledjük el most a tisztátalan utcák szennyét, bűzös levegőjét — egyforma arányban részesednek a frontadóból. De mi lesz az udvaron lakókkal? Fizessenek vagy sem? Ok határozottan ellenzik. Döntse el a t. tanács: igazuk van vagy nincs? Igazok van, mondjuk mi. De az sem igazságos, hogy a háztulajdonos, ha történetesen nem lakik azon a telken, vagy nem lakik az utcai lakásban, semmit se fizessen, csak az esetleges kaput és kerítést. Mégis csak az ő értékes házáról, telkéről van szó! Igen ám, de az ajtókat vagy kaput az udvari lakók is használják, az közös; nekik ajánlunkba menjen a kapu frontja? És istenem, hány ház van, ahol az egyik utcai lakásban tehető ember lakik, szép, erős házban, mellette levő nyirkos kis zsindeyesben egy szegény család, vagy öreg nyugdíjas. Ezek a szegények azt szeretnék, s érthető, hogy a frontadót a házbérek arányában osszák el. Csakhogy kedves szerkesztő ur, ez esetben minden telken egy számtantár kellene, hogy az arányszámítás

megcsinálja. Tessék csak elgondolni: egy száz méteres frontu házban egyik lakó 3000 leit fizet, a másik csak 1500-at, a harmadik 1250-et, a negyedik ezeret, ötödik 630-at. Tessék a kivetett adót arányosan szétosztani. Hány háztulajdonos tudja ezt megcsinálni? Legfeljebb, mondjuk — keresnének néhány leit a számtantanároknál, rájuk fér. De még mindig ott van a probléma s a jalkiállítás: az udvari lakók nem fizetnek, mert ők nem könyökölhetnek egész nap az ablakba, fizessenek az ablakpárnás naccságai!

A front-adót, mint hírlík, rövidesen kivetik, illetve kihordják a befizetési felszólításokat. Nagy munka volt, de úgy látszik, még mindig könnyebb a tanácsnak, mint megoldani ezt a kérdést, amit itt felvettem. Az utcára eső lakások többnyire szépek, a szegény udvari lakó néposztály, lyal nem fizetethetnek egy talpalattnyi helyet sem a frontban pompázóknak. Talán az volna legigazságosabb — abszolút igazságról itt sem lehet beszélni — hogy mindenki annyit fizet, amekkora a lakos lakásrésze a frontba esik. Kapuk, palánkok, ablaktalan részek stb. a háztulajdonos rovására esik. Ez is egy gondolat, de hiszen azért van annyi feje a városi tanácsnak, süsse ki okosabban és — igazságosabban és ami fő, a frontadó kivételétől.

* Emelkedett a lei-forgalom. Bukarestből jelenti a Rador: A legfrissebb kimutata szerint a bankjegyforgalom élénken emelkedett, mert a múlt havi 17 milliórd 783 millióval szemben 72 millióval nagyobb forgalmat mutatnak ki.

* Felemlik a vágási díjakat. A főállatorvosi hivatal nemrégiben felterjesztéssel fordult a földművelésügyi minisztériumhoz s a vágási díjak felemelését kérelmezte, mert a jelenleg érvényben levő vágási díjak nem fedezik az üzem fenntartási költségeit sem. A földművelésügyi minisztérium az előterjesztésnek teljes egészében helyt adott és a vágási díjak felemelését jóváhagyta.

* Orvosi Hír. Dr Surin János orvosi laboratoriuma Strada Rimnóczy-utca 2. szám alatt megnyílt. Pontosan végez mindenféle vér-, gyomor-, köpet-, vizelet stb. vizsgálatot.

* A dinamógép kezelői tanfolyamra be lehet iratkozni e hó végéig a Fa- és fémipari szakiskola Sohlach-ter 10. alatti irodájában. Párhuzamos román és magyar tanfolyamok lesznek. A tanfolyam díja 400 lei.

* Kocsi, ló és kerékpár-szemle. A VI. hadtest parancsnoksága 5033—1924. számú rendelete alapján köztudomásra hozatik, hogy március 7—15-ig bezárólag az állatvásártéren kocsi, jármű és kerékpár felülvizsgálat egyszersmind lövészvizsgálat lesz tartva. Felhívtnak a kocsi, jármű, ló és kerékpártulajdonosok, hogy az alább jelzett sorrendben a birtokukban levő kocsi, jármű és kerékpárakkal megjelenjenek: 1924. Március 7, reggel 8 órakor A—C betűig bezárólag, 8-án B—I betűig, 9-én J—L betűig, 11-én M—N betűig, 12-én O—S betűig, 13-án T—Z betűig. Azok, akik valamely oknál fogva fent jelzett napon nem tudtak megjelenni március 14-én A—N betűig bezárólag, 15-én O—Z betűig bezárólag. Köztudomásra hozatik, hogy azok, akik nem jelennek meg ezen felülvizsgálaton a rekvirálási törvényes rendelkezés 71., 79., 123., 130., 142. és 146. §-ai szerint lesznek megbüntetve. Catana, Prefectul Politiei.

Egy vagon tavaszi szövet érkezett a Körösparti Áruházba.

Eredeti bécsi, párisi modellek

Kertész Szidy

női kalapüzlete, Strada Josif Vulcan (Nagy Sándor-utca) 1

Tavaszi

ujdonságok

Helyreigazítás a Suroi—Muntean ügyben. A Nagyvárad december 21-iki számában „A legfőbb fegyelmi törvényszék ítélete a Suroi-ügyben” című cikkünkben többek között azt írtuk, hogy a dr. Suroi János és dr. Muntean Leontin között felmerült személyes természetű ügyben a legfelsőbb fegyelmi törvényszék dr. Suroi Jánosra felmentő ítéletet hozott. Az ítéletet írásban a napokban küldötték meg az érdekelt feleknek. Az egyik példányt hozzánk juttatták, amely szerint meg kell állapítanunk, hogy az orvosok legfelsőbb fegyelmi törvényszéke úgy döntött, hogy dr. Suroi Jánost a szatmári állami laboratóriumhoz (permutat) helyezte át. Ennek megállapítása után sajnálatunkat fejezzük ki dr. Muntean Leontinnak a nagyvárad állami laboratórium főorvosának, a kit téves információk alapján a valóságnak meg nem felelően állítottunk be. Dr. Suroi János tudvalevően a szatmári áthelyezésére nem reflektált, hanem a munkaszbiztosító pénztár főorvosi állását tartotta meg továbbra is és az állami laboratóriumnál levő állásáról lemondott.

Fejfájás, szédülés legtöbbször a belek szabálytalan működéséből származik. Koprol az ideális hashajtó biztosan megszűnteti.

Nincs telefon a vámnál. Kaphuk a következő sorokat: A Kertváros és a Hevesi-kolónia lakói ez uton hívják fel a figyelmet és kéri az illetékes hatóságokat, hogy a biliarpüsköl-úton levő városi várnál helyiségbe a telefont szereltessek fel újra. Itt mindig volt a régebbi időben telefon.

A telefon itt közérdekből és közbiztonsági okokból is nélkülözhetetlen, amennyiben a város ezen a részén itt teljesít szolgálatot a legzésű rendőri őrszem. S már több ízben előfordult az is, hogy szerencsétlenség, vagy baleset esetén nem volt hivatalos telefonállomás, mit igénybe lehetett volna venni. Az olasz-lí kapitányságtól elég messze lévén ez a hely, az inspekciónak rendőri sem tud szükség esetén telefonérinkezésbe lépni hatóságával. Ajánljuk a méltányos ügyet Catana prefektus, Wolff kerületi kapitány és a városi tanács szíves figyelmébe.

Ma kezdődik a nagy árusítás a Consum Áruházban

Reg. Ferdinand (Rákóczi)-ut Szechenyivel szemben

Egy nő az éhhalál előtt. Egy magával tehetetlen beteg idős nőre hívjuk fel a jószívű emberek figyelmét. Kutasy Juliánna (Széles-u. 21.), aki mig beteg nem lett, varrásból tartotta fenn magát, ma az éhhalálnak van kitéve. Adományokat kiadóhivatalunk is szívesen továbbít.

Vászonneműek, damasztárak, schiffonok nagy választékban Rimanóczy utcán Kertész Reklám női divat, szövetüzletében szerezhetők be. Az árak olcsóbbak, mint bárhol. Tisztviselőknek árkedvezmény!

Uj magassági világrekord a repülésben. Párisból jelentik: A lapok arról adnak hírt, hogy Daytonban, Ohio államban Mac Ready katonai repülőhadnagy a magassági repülésben elérte a 41.000 lábat, vagyis 12.492 métert. Ezzel a repüléssel tulajdonképpen a Sady Lacointe francia repülő, aki a világrekordot 11.175 méterrel tartotta.

Értesitem a t. vásárló közönséget, hogy tavaszi szövetkülönlegességeim dus választékban érkeztek, amelyeknek árai meglepően olcsók. SZABOKNAK BÉLESÁRUKAT az utóbbi években nem létezett olcsó Engross írtan árusított. SZEKELY posztóáruház Avram Jancu (Kossuth) utca 5. szám.

Kilencszáz lelt talált egy tanuló. Kiss János tanuló Mihály Jenő üzletében, a Sas passageból ki-jövet, egy borítékban 900 lelt talált. Igazolt tulajdonosa a rendőrségen a 7-es szobában jelentkeztek.

Egy vagon tavaszi szövet érkezett a Körösparti Áruházba.

Mire jó a határzár. Teschenből jelentik: A cseh és lengyel Teschent összekötő hídron a határátkelő forgalom újabbán éjeltől reggel hat óráig szünetel. Az éjszakai határzárlatot a lengyel tescheni vendéglők és kávéosok kérelmére rendelték el, akik nem bírják látni, hogy amíg az ő helyiségek a tuldrága árak miatt konzanak az árességtől, addig Csehteschen mulatói zsúfolva vannak.

* Gesztenye-Piré 1 drb. 2 lei Benedekné

Olvasóinknak legőszintébben ajánljuk, hogy tavaszi öltömv-szövet szülségletét az előrelátható áremelkedés előtt már most a szolid olcsó áraitól elismert SZEKELY posztóáruházában Str. Avram Jancu (Kossuth-utca) 5. szám szerezzé be.

Kilakoltattak egy nyugodt főtisz viselőt

Tegnap a késő délutáni órákban az olasz-lí rendőrkapitányság emberei kilakoltatták Sényi Géza nyugdíjazott teltmérés felügyelőt General Berthelot (Sal Ferenc) utcai 2. szám alatti két szobás lakásából.

Sényi Géza 30 évig szolgálta az államot. Tavaly nyugdíjazták és nemsokára törvényszéki ítéletet kézbesítettek neki, mely szerint a lakást át kell adnia. Egymás után több kérvényt adott be Sényi Géza a lakáshivatalhoz, ahol ideiglenesen meg-hagyták a lakásban.

Egy hét előtt a lakáshivatal (vegyes bizottság) úgy határozott, hogy Sényi Géza senki nem teheti ki a lakásból addig, mig megfelelő lakást nem tudnak kiutalni neki, ennek dacára tegnap délután kilakoltatták, butorait kirakták, az így megürült lakást pedig Zlatescu vámfőnöknek adták át.

SZÍNHÁZ

HETI MUSOR:

Szerda: Vig özvegy Zöldhegyi Annus vendég-játékával, bérleten kívül.

Csütörtök: A farkas, A) bérlet 85. szám.

Péntek: Forradalmi nász, B) bérlet 80. szám.

Szombat délután: Mandarin, mérsékelt hely-árakkal.

Szombat este: Pompadour, operettjundóság elő-ször, bérleten kívül, premier helyárakkal.

Vasárnap délután: Diadalmasszony, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap este: Pompadour, operettjundóság más-odszor, bérleten kívül, premier helyárakkal.

Hétfo: Pompadour, operettjundóság harmadszor, bérleten kívül, premier helyárakkal.

Kedd: Pompadour, operettjundóság negyedszer, bérleten kívül, premier helyárakkal.

— Vig özvegy Zöldhegyivel. Ma este bérleten kívüli előadásban Zöldhegyi vendégfellépével a Vig özvegy, a legszebb zenéjű operett kerül színre. A címszerepet Zöldhegyi játsza, a többi szerepeket Biczó, Misoga, Fratta, Madas, Galambos játsszák. A zenekart Várdi karnagy vezényli.

— A Farkas. Molnár Ferenc e világsikerű darabja több év pihentetés után csütörtök este A) bérletben kerül előadásra Tóth Elek rendezésében. A kiváló darab főszerepeit Jósika, Tóth, Földes, Harsányi, Sorri, Pogány Janka játsszák.

— Forradalmi nász. Már eddig háromszor került színre a Forradalmi nász, e romantikus színmű, mely a francia forradalom idején játszódik. E nagy sikerrel felújított színmű pénteken este B) bérletben kerül színre Jósika, Tóth, Harsányi, Sorri, Földes, Körösi Juci és Madással a vezető szerepekben.

— Pompadour. Fall Leó Pompadour operettjének szombati bemutatója szenzációja lesz az idei színházi idénynek. Az operette zenéjében a rokokó finom stílus dominál és a szebbnél-szebb zenészművek ugyancsak kamar népszerűek lesznek. Különösen a József-duett, amely már eddig is elég népszerű, fog bizonyára szenzációs sikert aratni a Pompadour elő-adásai alatt. A stíluszerű rendezés és kiállítás ad kor-bu milliót e ma már világsikerű operettnek, amely-
nek színpadi próbái délelőtti és délutáni színházunk

folynak. A Pompadour főszerepeit Kovács Kató, Zilahy, Borovszky, Misoga, Madas, Galambos, Földes, Sorri és Vigh játsszák. A Pompadour bemutató elő-adására már egyáltalán nincs jegy, a vasárnapi és hét-fői előadásra csak mérsékelt számban vannak jegyek.

— A mandarin. Szombaton délután a legértéke-sebb kínai és angol tárgya színművek egyike, a Mandarin kerül színe mérsékelt helyárakkal Madas-sal és Berenggel.

— Diadalmasszony. Vasárnap délután az első mérsékelt helyárú előadása lesz a Diadalmassz-onyon operettének, melynek főszerepeit Biczó, Zilahy, Misoga, Borovszky, Madas, Béhr Matyi játsszák.

MOZI

— Kettős műsor a Dorian-filmszín-házban. Még szerdán és csütörtökön láte-ható a Dorian-filmszínházban a szenzációs kettős műsor, amelynek keretében a „Fatty mint nőgyűlölő” című 4 felvonásos kacagtató burleszk és „A tizenegyedik vendég” című 5 felvonásos izgalmas ame-rikai dráma kerül színre, amelynek fősz-
repében Robert Warwick, a nagyszerű amerikai filmmester egyik legkiválóbb ala-kítását nyújtja. Mindkét film teljesen új állapotban van és egész Romániában elő-ször a Dorian-filmszínház mutatja be. A 9 felvonásos, hosszú műsor előadása pinto-san 5, 7 és 9 órák kezdődnek. — Jön a „Sejk”, a legszebb film.

— Az Apolló mozgószínházban ma, szerdán a „Sóhajvölgy” monumentális filmremekmű második — befejező — része kerül bemutatóra. Az olasz filmművészet ezen ritka szépségű alkotása csak a befe-jező, második részben bontakozik ki cso-dás szépségében. A befejező rész négy napig, szerdától szombatra látható. Elő-adások kezdete 5, 7 és 9 órák. Jegyek elővételben kaphatók.

SENKI FIA

— REGÉNY —

42

Írta: Lovassy Andor.

(Mindan jog fenntartva.)

De alig volt ott egy negyedóráig, dő-
römbölt valaki.

— Ki az?

— Nyisd ki, Nyisd ki. Én vagyok, Szmolenszky.

— A jó barát bement és a házigazda belülről ismét ráfordította a zárat.

— Végünk van Micu; most már én mondom hogy végünk van.

— Miért?

— Azért, mert ma reggel táviratot ka-pott Kétszer Mór, hogy a központi takarék-pénztár vezérigazgatója, a holnap dél-utáni vonattal megérkezik.

— Az... és most már kisül a nyolc-ezer forintos hiány. Magaddal rántottál en-gem is, Miklós. Magaddal, a szívenbe, a gyalázatba, a börtönbe, vagy talán a ha-lálba.

— Nem szeretem a hangos frázisokat, — szolt a jegyző, — most nem színházat játszunk.

— De igenis azt: drámát, tragédiát.

— Na ne idegeskedj Kázmér. Új le ide erre a székre, hisz még nincs elveszve Lengyelország... Edes cimborám. Ebben a rongyos paraszt faluban akarod te leélni az életedet? Egy Szmolenszky, kinek az ősei a krakkói vár parancsnokai voltak, kik Hedvig királyné lakodalmán hercegnőkkel táncoltak a krakkoviánkat, meg a ceppel-pokát.

— Hagyd most az őseimet nyugodni, a családi sirboltban! — szolt közbe, idege-sen a lengyel.

— Jól van, nyugodjanak békeségben, de te is nyugodj meg és csillapuli. Látod én gondoltam rád is. Azt belátom, hogy itt nem maradhatunk, körülöttünk ég a vi-lág. Egyik szerencsétlenség a másik után

zúdul a nyakunkba. Te Kázmér! Nekem
van egy fényes eszmém.
— Na, mi az?
— Még az éjjel elszökünk innen mind
a ketten.
— Hova?

(Folyt. köv.)

TŐZSDE

Zürich, február 26. (Nyitás.) Ber-
lin (10 nulla) 30, Newyork 57725, London
4483, Páris 25, Prága 167625, Bukarest 305,
Budapest 120, Bécs 8120, Milano 252550.

Bukarest, február 26. Zárlat: Devi-
zák: Páris 858, Newyork 193, Róma 838,
Zürich 33 fél, Bécs 27, Prága 560, Berlin
20, Budapest 50.

Valuták: Font 825, frank 850, svájci 33
fél, lira 820, dinár 225, dollár 191, osztrák
27, magyar 33, szokol 540.

Zürich, február 26. Zárlat: Berlin
10 0-a 129, Amsterdam 215 ötnyelcad,
Newyork 577 háromn., London 2481, Páris
2480, Milánó 2497 fél, Prága 1676 háromn.,
Budapest —, Belgrád 722 fél, Bukarest 305,
Bécs 0.0081 háromn.

Budapest, február 26. A keddi ér-
tékpiac zárlatai: Angol-Magy. 145,
Hazai b. 410, Magy. H. 920, Leszám. 144,
Olaszb. 43 fél, Osztr. H. 488, Salgó 920,
Rima 202, Közuti 50, Városi 55, Déli 124,
Államv. 690, Bosny. Agr. 90, Földhitelb.

740, Hermes 715, Ingatlanb. 505, Forgalmib.
66, Keresk. H. 42, Mercur 30, Keresk. b.
2010, Belv. tak. 60, Egy. Bpest főv. 338,
Magy. Alt. Tak. 305, Pesti Hazai Első 6100,
Borsod-Misk. 180, Concordia 71, Első bp.
gőz 169, Gizella 74, Hung. gőzm. 159, Vik-
tória 347, Beocsini 1510, Borsodi szén 290,
Szászvári 620, Kohó 1625, Drasche 470,
Magnezit 3975, M. Alt. kőszén 4500, Ujlaki
350, Urikányi 1350, Globus 87, Koburg 85,
Csáky 33, Fegyver 1950, Ganz-Danub.
5950, Ganz-Vill. 2825, Györffy-Wolf 135,
Láng 248, Lipták 26, Rössemann 105,
Schlick 141, Schuller 80, Aedioff 120,
Wörner 23, Osztr. légsz. 1350, Baróti szesz
10, Boni 158, Danica 195, Egisz 90, Izzó
940, Papirpar 60, Flóra 173, Goldberger
145, Hungária mütr. 410, Karton 128, Klo-
tild 180, Cukoripar 4900, Osterm 455, Rug-
gyanta 640, Vasúti forg. 390, Marosv. petr.
115, Mezög. ipar 795, Oceán 62, Olajipar
145, Phöbus 60, Villányi p. 64, Zagyva-
pálf. 60, Alt. fp. (Mercur) 9, Egy. fa 60,
Guttman 1350, Lignum-Tröst 153, Ma-
lomsoky 18 fél, Neuschloss-Licht 12.50,
Uj Ofá 825, Rézb. 185, Szlavona 140, Za-
bolai 190, Zenta és rosk. 270, Adria 1500,
Atlantica 61, Levante 345, Trust 158, Na-
sici 3600.

Ertesítés

Ertesitem az érdekeit közönséget, hogy fér-
jemtől, Ritz Antaltól már 6 hete különváltan
elek, így érte semmiféle adósságot felelősséget
nem vállalok.

Dermontyin Jolán

Nr. 709—1923 executiional.

Public țe de licitație.

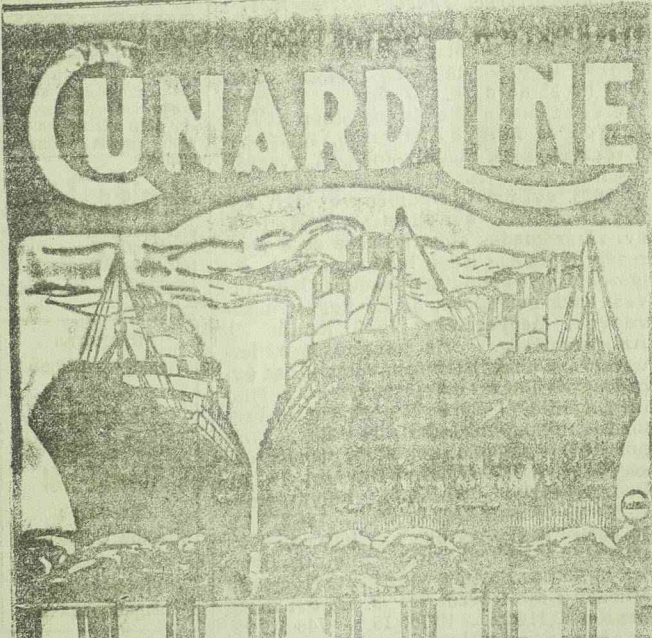
Subsemnatul executor judiciar delegat, prin
aceasta aduce la cunoștință publică, că în urma
deciziunii judecătorești de ocol-urbană nr. 8867 din
Oradea-Mare de sub Nr. 8867—923, eleptuindu-
se execuția de executare asigurare în favoarea ur-
meritorului Manó Mozes domiciliat în Oradea-
Mare și reprezentat prin avocatul Dr. Adorjár
Farkas în sarcina urgentului — din Oradea-
Mare pentru suma de 1944 lei capital și acce-
sorii și ordonându-se prin decizia judecătorești de
ocol urbană din Oradea-Mare sub Nr. 8867—
923 licitația a-upra mobilie și altor mișcătoare
secestrate și estimate în valoarea de 4650 lei
se începe termen de licitație pe ziua de 28
Februarie 1924. în comuna Oradea-Mare Colone
Nigesz (Nigesz telep) Nr. 100—3. d. m. 3 ora

Oradea-Mare, la 31 Ianuarie 1924.

Valentin Bakó
ex-ecutor judiciar.

KERESEK

puhafa szakmában jártas szorgalmas, meg-
bízható nőtlen fiatalembert mielőbbi belé-
pésre. Fizetési igényekkel, valamint eddigi
működés megjelölésével állított ajánlatok
„Megbízható” jellegre a kiadókba küldendők.

CUNARD LINE

RENDSZERES SZOLGÁLTATÁS
BUKAREST - NAGYVÁRAD -
INDO-CHINA

HAMBURG, ROTTERDAM,
SOUTHAMPTON, CHERBOURG,
ES
50K MÉS EURÓPAI
KIKÖTŐKÖN AT.

NEW-YORK
BALTIMORE
BOSTON
SAN-FRANCISCO
PHILADELPHIA

QUEBEC, HALIFAX, MONTREAL — CANADA.

A VILÁG LEGNAGYOBB FLOTTÁJA
AZ ÓRIÁS-MAJNAHÉNYOK EGY RÉSZÉ:
BERENGARIA + AQUITANIA + MAURETANIA
BYTHIA, CARONIA, LACONIA, SERVIA
FRANCONIA, SAMARIA, CARMANIA
KÖZPONT: BUKAREST — TÁVIRATCÍM: CUNARD.
FORDULJUNK BIZALOMMAL

Oradea-Mare — Nagyvárad
Sírdra Rimánóczy-utca 5. szám alatt

Elcserélném

Sír Gódu, Beóthy Ödön-
utcai két szobás-konyhás
lakásomat a város bármely
részeben levő két, esetleg
három szobás modern
lakással.

Lelépést fizetek.
Ugynököt díjazok.
Cím: a kiadóban.

Tűzifa árak:

Freiberger és Schwartz cégnél

Str., Barierli (Serempő-u.) 3. Kolozsvár-u. sorompó

Telefon 529.

Telefon 529.

1 m ³ i-a bűk hasábfá házhoz szállítva	260 L
1 m ³ i-a cser	270 "
1 q i-a bűkfa házhoz szállítva	60 "
1 q botfa házhoz szállítva	40 "
1 pított fa	70 "

Kevesebb pénz kell magának

kevesebbe kerül a kávéja, ha egy gyen-
gebb minőségű gabonakávé helyett tiszt-
tán Enrilót használ, minden hozzátét nél-
kül. Enriló pótolja azonban a bakkvét
is. Csakhogy Enriló erősebb, izletesebb
és nagyon kiadós, ennek következtében
a használatban rendkívül ocsó. A gyár-
tók Franck Henrik Fiai világhíre kezes-
kedik ezen különlegesség minőségéről.

KLIMENT ZIRMA
LEGGYORSABB ÉS LEGOLCSÓBB

STRADA
GENERAL
MOSOIU
(MEZEI UCCA) 7.

FUTAR MEGBÍZÁSOKRA
(CLUJ, BRASOV, BUCUREȘTI)
ELŐFIZETÉSEKET HAVIÁLTALOMBAN IS
ELFOGADUNK

